

Remiss: Arlanda flygplats – en plan för framtiden (Ds 2022:11)

Landvetter är den i särklass viktigaste flygplatsen för det västsvenska näringslivet. Med det sagt vill Västsvenska Handelskammaren framföra följande synpunkter på Arlandautredningen.

I direktivet till utredningen framgår att fyrstegsprincipen ska tillämpas, men detta görs endast för att belysa hur bankapaciteten på Arlanda kan utökas. Utredningen utgår därmed från att kapaciteten behöver byggas ut utan att titta på vilka eventuellt andra åtgärder som kan vidtas för att minska behovet av en sådan utbyggnad. Det må vara rimligt utifrån den tid och de resurser som ställts till utredarens förfogande men minskar utredningens betydelse som beslutsunderlag för Arlandas framtid. Utredningen borde sökt svar på frågor om huvudstadens generella tillgänglighet – inte bara vad som ska hända med de flyg som tidigare landat på Bromma.

Utredningen skriver att järnvägen har potential att ytterligare öka sin marknadsandel genom utbyggnaden av järnväg för höghastighetståg. Det förefaller troligt. När/om dessa nya stambanor färdigställs kommer tåget att vara det snabbaste färdmedlet till/från Stockholms centrala delar för merparten av Götalands invånare. Lägg därtill att allt fler företag och organisationer inför resepolicy där tåg förordas vid kortare resor. Exempelvis säger Region Stockholms resepolicy att tåg ska väljas vid resor kortare än fem timmar, vilket i praktiken innebär resor till hela Götaland förutom Gotland. Utredningen tar även upp den lovande utvecklingen rörande elflyg och nämner förväntat antal passagerare och flygsträcka. Däremot nämns inte att elflygens hastighet beräknas vara 30 procent lägre^[1] än konventionellt flyg, vilket relativt sett minskar flygets konkurrenskraft på sträckor där tåg är ett alternativ.

Med nya stambanor för snabba tåg minskar helt enkelt behovet av flyg mellan Göteborg, Malmö och Arlanda. Det i sin tur ger plats för fler flyg på Arlanda från exempelvis Gotland, inre- och övre Norrland samt från internationella destinationer vilket förstås är viktigt för Mälardalens och Norrlands internationella tillgänglighet. Utredningen hade tjänat på att borra djupare i hur nya stambanor, inklusive deras eventuella förlängning till Arlanda, som bland annat Swedavia önskar, påverkar behoven avseende flygkapacitet på Arlanda flygplats.

Utredningen föreslår att regeringen ska tillsätta en Arlandaförhandling där närmast berörda kommuner, Trafikverket och Swedavia ska ingå. Syftet med Arlandaförhandlingen är att göra Arlanda mer attraktivt, förbättra kollektivtrafiken och att öka bostadsbyggandet, eventuellt via medfinansiering. Som förebild nämns Sverigeförhandlingen. Bättre förebilder kan man dock ha. Riksrevisionen har kritiserat Sverigeförhandlingen och bland annat ifrågasatt huruvida den innebär ett ökat bostadsbyggande^[2]. Även flertalet kommuner har i efterhand varit kritiska då det visat sig att ingångna avtal, exempelvis om stationslägen, inte är bindande för Trafikverket. Och sist men inte minst har den nya riksdagsmajoriteten lämnat en motion som i princip slänger Sverigeförhandlingens arbete i papperskorgen.

För Västsvenska Handelskammarens räkning

Markus Ottemark
t.f. näringspolitisk chef

^[1] Trafikanalys 2020. Elflyg – början på en spännande resa

^[2] Riksrevisionen 2021. Statlig medfinansiering av regional kollektivtrafik